

รูปแบบการบริหารการพัฒนากลุ่มสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี

Model for Administration of Woman Group Development for Phetchaburi Community Empowerment

ปรียาพร สุปงกช (Preeyaporn Subongkoch)^{*}
กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์ (Kobkun Wisitsorasak)^{**}

บทคัดย่อ

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีบทบาทในการขับเคลื่อนพลังประชาชนไปสู่เป้าหมายเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนพึ่งตนเองได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารการพัฒนาสตรีเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี 2) หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนาสตรีกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และ 3) หาแบบการบริหารการพัฒนาสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 310 คนและผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ คือ คณะกรรมการพัฒนาสตรี จำนวน 16 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารการพัฒนาสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งสูงสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ของชุมชน รองลงมา ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน ด้านที่มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน

^{*} บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการพัฒนา
ประชาคมเมืองและชนบท

This article is part of Master of Public Administration Thesis in Major Urban and Rural Community Development and Administration.

^{**} นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี E – mail : oilbualuang@hotmail.com อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์มยุรี วัดแก้ว

Student Master of Public Administration Major Urban and Rural Community Development and
Administration, of Humanities and Social Sciences, of Phetchaburi Rajabhat University E – mail address
:oilbualuang@hotmail.com ,Core Advisor Assistant Prof. Dr. Kobkun Wisitsorasak Co-advisor Associate Prof.
Mayuree Watkaew

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนากลุ่มสตรีกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนากลุ่มสตรีกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ ($r=0.686$)

3. รูปแบบการบริหารการพัฒนากลุ่มสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรีพบว่า กลุ่มสตรีควรมีการประชุมโดยการนำเอาข้อมูลของชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการพิจารณาแบ่งงานตามหน้าที่และความถนัดของแต่ละคน ใช้การประสานการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม ร่วมกับการขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งในและนอกชุมชนเพื่อเป็นเครือข่ายในการทำงาน ทั้งนี้ควรให้คนในชุมชนได้ร่วมกันทบทวนการดำเนินงานตามแผนให้มีการสรุปความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคที่พบเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสนับสนุนและแก้ไขกิจกรรมและควรปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

คำสำคัญ: การบริหารการพัฒนา กลุ่มสตรี ความเข้มแข็งของชุมชน

Abstract

The role of Community Development Department, Ministry of Interior, is to mobilize people's power to achieve the goal of community empowerment and people's self reliance. The researcher was, thus, interested in doing this research aiming to: 1) study administration of woman group development for Phetchaburi community empowerment, 2) examine the relationship between administration of woman group development and community empowerment, and 3) find out the model for administration of woman group development for community empowerment. The research samples were 310 woman development committees in Phetchaburi Province and 16 key informants consisting of woman development committees. The research tools were a questionnaire and an in-depth interview form. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Correlation Coefficient.

The research results were as follows:

1. The administration of woman group development for Phetchaburi community empowerment was overall at a high level. When each aspect was considered, organizing was the aspect with the highest mean, and planning was secondly ranked, whereas improving was the aspect with the lowest mean. And the community empowerment of Phetchaburi Province was overall at a high level. When each aspect was considered, community learning was the most highly empowered, and community self reliance was secondly ranked, whereas community self government was empowered the least.

2. There was overall positive relationship at a moderate level with statistical significance at the 0.01 level between administration of woman group development and community empowerment ($r=0.686$).

3. The model for administration of woman group development for Phetchaburi community empowerment consisted of the following activities: 1) holding the meetings of woman groups by utilizing important information of community in planning work performance to meet the community's needs, 2) division of work according to each member's duty and skill, 3) application of co-working coordination within group together with cooperation with internal and external organizations as a working network, 4) allowing people in community to participate in reviewing the planned operation, 5) organizing the session for concluding success and problems found in work performance and using them as a guideline for promoting and improving the next activities, and 6) occasionally improving work performance for better achievement.

Key words: Development administration, woman group, community strength

บทนำ

การบริหารการพัฒนาเป็นวิวัฒนาการของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยมีจุดกำเนิด มาจากวิชาการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ เพื่อมุ่งทำให้วิชารัฐประศาสนศาสตร์หรือบริหารรัฐกิจ มีหลักการที่เป็นสากล และมุ่งหาระบบบริหารงานของประเทศกำลังพัฒนา ที่มีส่วนช่วยให้การพัฒนาประเทศบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ได้ตั้งไว้ มีอยู่สองลักษณะคือ ลักษณะที่เป็นกระบวนการบริหารงาน เช่น มีการวางนโยบายและแผน การจัดองค์การ การบริหารงบประมาณ และลักษณะที่เป็นศาสตร์หรือวิชา หรือเป็นองค์แห่งความรู้ เป็นความรู้ที่ได้มาจากกการสังเกต การศึกษาและการวิจัยจากกิจกรรมหรือการปฏิบัติที่มีอยู่ในโลกที่เป็นจริง แล้วสรุปขึ้นมาเป็นความรู้ความจริงของศาสตร์หรือวิชาต่างๆ ความรู้ที่ได้ อาจจะเป็นในรูปของทฤษฎี หรือไม่ใช้ทฤษฎีก็ได้ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาหน่วยงาน องค์การ หรือสังคมให้เหมาะสมกับสถานที่ บุคคล และเวลา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-11 เน้นที่การพัฒนาคุณภาพของคนและอีกหนึ่งแนวทางสำคัญที่นำมาใช้ในการบริหารประเทศร่วมด้วย เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก และจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา, 2551 : 7) เพราะคนเป็นผู้ที่ทำให้เกิดการพัฒนาและรับผลจากการพัฒนาดังกล่าว ดังนั้นจึงต้องพัฒนาคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกกลุ่ม และทุกอาชีพ ให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้รวมทั้งสตรีด้วย เพราะสตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเช่นเดียวกันเพื่อให้เป็นพลังของสังคมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

ดังนั้น การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขด้วยวิถีปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องอาศัย “ชุมชนที่เข้มแข็ง” เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน โดยที่ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาจะต้องช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนที่มีอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากเกิดความเข้มแข็งสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นองค์กรรวมได้อย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้

ร่วมกันของคนในชุมชนบนฐานทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน มีการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองอย่างพอเพียงพึ่งพาตนเองได้ มีการพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกชุมชนบนพื้นฐานการเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม เกิดความสงบสุขร่มเย็นอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติและเกื้อกูล สามารถแก้ปัญหาความยากจนอย่างมีบูรณาการ มีภูมิคุ้มกันสามารถต้านรับและใช้ประโยชน์จากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรู้เท่าทันและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ (หาญศึกทรงสวัสดิ์, 2550:3-4) และการจะเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งได้นั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ถือว่าเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกันไม่เฉพาะเจาะจงแต่ผู้ชายที่ถูกยกย่องให้เป็นผู้นำมาโดยตลอดแต่รวมถึงผู้หญิงด้วย ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญของพลังของผู้หญิงหรือพลังสตรี จึงได้ก่อตั้งกลุ่มสตรีชื่อว่าคณะกรรมการพัฒนาสตรีขึ้นมา เพื่อส่งเสริมสตรีให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

สตรีที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีต้องเป็นคนที่มีอาชีพอยู่ในชุมชนมีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ และมีจิตอาสา สามารถปฏิบัติงานที่ไม่มีค่าตอบแทนได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าคณะกรรมการพัฒนาสตรีจะมีการดำเนินงานมาอย่างยาวนานก็ยังประสบปัญหาอยู่ เนื่องจากในปัจจุบันสตรีบางส่วนมีโอกาสได้รับการศึกษามีความรู้และสามารถทำงานอื่นๆได้ แต่การดูแลสมาชิกในครอบครัวก็ยังคงเป็นหน้าที่ของสตรีอยู่ทำให้ต้องรับภาระทั้งงานในบ้านและนอกบ้าน ไม่มีเวลามาเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวม การรวมกลุ่มจึงขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ สุขสมกิจ (2546:165) กล่าวว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สตรีในตำบลต้องมีการะความรับผิดชอบงานบ้านต้องเป็นแม่บ้านมีอาชีพที่ต้องหาเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว จึงมีเวลาที่จะช่วยเหลืองานของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลน้อยลง ซึ่งนับได้ว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรในการที่จะพัฒนาสตรีตำบล เช่นเดียวกับพิชัย ห่มินดวง (2550 : 4) สรุปไว้ว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของความไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี พ.ศ.2538 ขาดทักษะความรู้ในการบริหารจัดการองค์กร คณะกรรมการบางคนไม่ตระหนักในการทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่เข้าใจกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ การวางแผน การออม และการใช้จ่ายงบประมาณ ขาดความรู้ในด้านการสุขอนามัย การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ความสะอาดและความเป็นระเบียบของชุมชน ขาดความรู้ในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักวิชาการพัฒนาชุมชน สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีบทบาทในการขับเคลื่อนพลังประชาชนไปสู่เป้าหมายเพื่อทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนพึ่งตนเองได้ ครอบครัว มีคุณภาพชีวิตดีมีความสุข (กรมการพัฒนาชุมชน, 2550) เห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนากลุ่มสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารการพัฒนาสตรีเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนาสตรีกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
3. เพื่อหารูปแบบการบริหารการพัฒนาสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานการศึกษา

การบริหารการพัฒนาของกลุ่มสตรีมีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยของนักวิชาการข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาเป็นฐานคิดหลักในการกำหนดตัวแปรสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ที่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาของกลุ่มสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้คือ ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการพัฒนาของกลุ่มสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลประชากร คือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในเขตจังหวัดเพชรบุรี การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการนำเสนอเป็นข้อความพรรณนา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 อำเภอ รวม 1,360 คน

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในเขตจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 310 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane อ้างถึงใน สีน พันธุ์ พิณิจ, 2549 : 133) และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ อาชีพระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการพัฒนา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนงาน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการปฏิบัติงาน 4) ด้านการควบคุมหรือตรวจสอบ 5) ด้านการปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเรียนรู้ของชุมชน 2) ด้านการจัดการตนเองของชุมชน 3) ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน คำถามตอนที่ 2-3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือมากที่สุด มาก ปานกลางน้อย และน้อยที่สุด

วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ วารสาร ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งการสัมภาษณ์ครั้งนี้กำหนดแนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจงเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการพัฒนาสตรี

ตำบลซึ่งเป็นตัวแทนในแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเลือกจากสตรีที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป อำเภอละ 2 คน จาก 8 อำเภอ รวมทั้งหมด 16 คน

3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา สร้างแบบสอบถามและกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบให้ค่าเหมาะสมแก้ไขและปรับปรุง ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด (Index of Item-objective congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการเพื่อให้เลือกตอบวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์การบริหารการพัฒนาในกลุ่มสตรี และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยได้

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์การบริหารการพัฒนาและความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (สุทธิ ตัดติยะ และวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์, 2553 : 192)

สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาในกลุ่มสตรี 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน การบริหารการพัฒนาในกลุ่มสตรี โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดองค์การ มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการวางแผน มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมากรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการพัฒนาในกลุ่มสตรี โดยภาพรวมและรายด้านการบริหารการพัฒนาในกลุ่มสตรี

การบริหารการพัฒนาในกลุ่มสตรี	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการวางแผนงาน	3.78	0.66	มาก	2
2. ด้านการจัดองค์การ	3.93	0.62	มาก	1
3. ด้านการปฏิบัติงาน	3.78	0.87	มาก	3
4. ด้านการควบคุมหรือตรวจสอบ	3.71	0.77	มาก	4
5. ด้านการปรับปรุงแก้ไข	3.65	0.74	มาก	5
รวม	3.77	0.66	มาก	-

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี 3 โดยภาพรวมและรายด้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ของชุมชน มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการตนเองของชุมชน อยู่ในระดับมากรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการเรียนรู้ของชุมชน	3.61	0.73	มาก	1
2. ด้านการจัดการตนเองของชุมชน	3.55	0.86	มาก	3
3. ด้านการพึ่งตนเองของชุมชน	3.59	0.85	มาก	2
รวม	3.59	0.82	มาก	*

3. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนา กลุ่มสตรีกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ($r=0.686$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ($r=0.830$) รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ($r=0.754$) อันดับที่ 3 ด้านการควบคุมหรือตรวจสอบ ($r=0.750$) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อันดับ 4 คือ ด้านการวางแผนงาน ($r=0.690$) อันดับ 5 คือ ด้านการจัดองค์การ ($r=0.540$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนา กลุ่มสตรีกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

การบริหารการพัฒนา กลุ่มสตรี	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี			
	ด้าน การเรียนรู้ของ ชุมชน	ด้าน การจัดการตนเอง ของชุมชน	ด้าน การพึ่งตนเอง ของชุมชน	รวม
1. ด้านการวางแผนงาน	0.610**	0.693**	0.619**	.690**
2. ด้านการจัดองค์การ	0.421**	0.637**	0.485**	.540**
3. ด้านการปฏิบัติงาน	0.838**	0.697**	0.784**	.830**
4. ด้านการควบคุมหรือ ตรวจสอบ	0.670**	0.771**	0.653**	.750**
	0.734**	0.797**	0.732**	.754**
5. ด้านการปรับปรุงแก้ไข				
รวม	0.690**	0.540**	0.830**	.686**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. เพื่อหารูปแบบการบริหารการพัฒนา กลุ่มสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเพชรบุรีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลซึ่งเป็นตัวแทนในแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเลือกจากสตรีที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป อำเภอละ 2 คน จาก 8 อำเภอ รวมทั้งหมด 16 คน สามารถสรุปให้เป็นแนวคิดของผลการวิจัยแบบรวมยอดและชี้ให้เห็นประเด็นที่สำคัญและข้อค้นพบใหม่ ได้ดังนี้

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มสตรีของจังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการพัฒนาชุมชนสตรี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงาน กลุ่มสตรีต้องมีการจัดประชุมประจำเดือนเพื่อทำการวางแผนการดำเนินงานไว้ ควรใช้วิธีระดมความคิดเห็นจากสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อนามาสรุปเป็นความต้องการในภาพรวม ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มสตรี ควรนำข้อมูล กชช.2ค หรือข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน และข้อมูล จปฐ. หรือข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐานของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน เนื่องจากข้อมูล จปฐ. จะมีฐานข้อมูลเรื่องสุขภาพ รายได้ การศึกษา ที่อยู่อาศัย ค่านิยมไทย ส่วนข้อมูล กชช.2ค จะเป็นเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน ข้อมูลเศรษฐกิจ ถนน น้ำ ไฟฟ้า ที่ดินหากิน ยาเสพติด การพนัน เป็นต้น ควรให้ต้องมีพัฒนาการประจำตำบลมาร่วมประชุมเพื่อบอกถึงวิธีการใช้ข้อมูลเหล่านั้น เพราะสามารถนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในกิจกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จะทำให้ได้กิจกรรมที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน ได้แก่ งานวันสงกรานต์ วันสำคัญทางศาสนา การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ การจัดหาแผนชุมชน การแข่งกีฬา การพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้จะพัฒนาสตรีแล้วยังสามารถดึงคนในชุมชนให้มาทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาด้วยการติดต่อสื่อสารกันผ่านการพบปะพูดคุยกันในกิจกรรมเหล่านั้น ทั้งยังมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การลงมือทำ เพื่อสร้างพลังความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการพึ่งตนเอง ก่อให้เกิดความเอื้ออาทรและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และควรนำโครงการที่ได้นั้นเสนอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของหน่วยงาน มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพราะในแผนพัฒนาจะมีโครงการที่ได้กำหนดไว้แล้วบางส่วน อาจสอดคล้องกันสามารถทำรวมกันได้ ลดการซ้ำซ้อน และเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ด้านการจัดองค์การ กลุ่มสตรีต้องมีการบริหารตัวบุคคลจัดองค์การเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี พ.ศ. 2538 ที่ใช้ระเบียบเป็นหลักการบริหารงานของกลุ่ม โดยการคัดเลือกสมาชิกมาจากคณะกรรมการพัฒนาสตรี หมู่บ้านๆ ละ 2 คน มารวมเป็นกลุ่มสตรี และทำการคัดเลือก ประธาน รองประธาน เลขานุการ ทรัพย์สิน และตำแหน่งอื่น ๆ เข้ามาทำการบริหารกลุ่มตามความเหมาะสม ซึ่งการแบ่งงานเป็นฝ่ายๆ จะทำให้รู้ว่าใครควรรับผิดชอบหน้าที่อะไร ที่สำคัญควรพิจารณาแบ่งงานตามคุณสมบัติและความถนัดของแต่ละคน จะทำให้ภาระงานไม่ตกอยู่ที่คนเพียงคนเดียว สตรีสามารถแสดงศักยภาพในการทำงานออกมาได้อย่างเต็มที่ เพราะเกิดกำลังใจในการทำงานที่ตัวเองถนัดจึงช่วยเอื้ออำนวยให้การทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. ด้านการปฏิบัติงาน กลุ่มสตรีต้องดำเนินการตามโครงการและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ เพราะผ่านการระดมความคิดเห็นและการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ จากกลุ่มตั้งแต่ตอนแรก ซึ่งเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และมีการทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ ประกอบกับใช้การประสานการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม คือ การปรึกษาหารือให้เข้าใจเป้าหมายการทำงานเดียวกันเพื่อให้การทำงานเป็นไปตามขั้นตอน ใช้การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน มีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน วัด กลุ่มอาชีพ เป็นต้น และหน่วยงานที่อยู่ภายนอกชุมชน ได้แก่ พัฒนาชุมชน ปกครอง เกษตร กศน. สาธารณสุข เป็นต้น เพื่อเป็นเครือข่ายในการทำงานตลอดจนการขอสนับสนุนสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน จะได้กิจกรรมที่ทำประโยชน์มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างแท้จริง

4. ด้านการควบคุมหรือตรวจสอบ กลุ่มสตรีต้องให้คนในชุมชนร่วมทบทวนการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานที่เคยกำหนดไว้ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการ เป็นต้น และควรทบทวนการดำเนินงานให้อยู่ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ควรทิ้งระยะเวลาไว้นานเกินไป เพราะอาจจะทำให้สัมฤทธิ์การณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ดังนั้นจะต้องกำหนดปฏิทินในการทบทวนแต่ละกิจกรรมไว้ว่ากิจกรรมใดต้องทบทวนภายในระยะเวลาเท่าใด ทำให้คนในชุมชนได้มาร่วมเรียนรู้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนต่อไป ควรมีการสรุปความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคที่พบเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและการแก้ไขปัญหา ทำให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ มีการรวบรวมข้อมูล เกิดการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

5. ด้านการปรับปรุงแก้ไข กลุ่มสตรีต้องกำหนดประเด็นปัญหาให้แน่ชัด แล้วจึงใช้การระดมความคิดเห็นให้ทุกคนกล้าคิดกล้าพูดเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งควรวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและอุปสรรค เพราะการค้นพบสาเหตุนั้นเป็นวิธีแก้ไขเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำอีกในการทำงานครั้งต่อไป เป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อีกทั้งควรจัดทำมาตรฐานในการทำงานในเรื่องของเวลา เงิน วิธีการทำงาน เพื่อเป็นตัวนำทางการทำกิจกรรม อีกทั้งยังช่วยสร้างกำลังใจให้กับกลุ่มสตรีและคนในชุมชนได้พร้อมใจกันให้ความร่วมมือเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และควรปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอด้วยการใช้ความตั้งใจในการทำงานให้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดความร่วมมือมากขึ้นตามไปด้วย รวมทั้งควรวิธีการปรับปรุงแก้ไขทั้งหมดนี้ทำให้คนในชุมชนพึ่งพาช่วยเหลือกันเองได้ เกิดความตื่นตัวในการรวมกลุ่มเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งเมื่อเจอกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

การอภิปรายผล

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญที่ค้นพบมีรายละเอียดดังนี้

ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการบริหารการพัฒนาของกลุ่มสตรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

1. การบริหารการพัฒนาของกลุ่มสตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มสตรีให้ความสำคัญกับการจัดการ การวางแผนงาน และการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของเฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) กล่าวว่า การวางแผน ได้แก่ การกำหนดภาพในอนาคตที่ต้องการจะบรรลุและวิธีการในการดำเนินการให้ประสบผล การวางแผนจะต้องมีลักษณะสำคัญคือ มีความเป็นเอกภาพมีความต่อเนื่อง มีลักษณะยืดหยุ่น และมีความกระชับและชัดเจน การวางแผนจะมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์อนาคตขององค์กร และการจัดรูปร่างหรือการจัดองค์กร องค์กรประกอบในเรื่องการจัดการคือการพิจารณาแบ่งงานภายในหน่วยงานว่าใครควรทำอะไรในองค์กรควรจะประกอบด้วยหน่วยงานย่อยมากน้อยเพียงใด และแต่ละหน่วยงานย่อยควรจะทำหน้าที่ใดจึงจะทำงานในองค์กรบรรลุผล สอดคล้องกับงานวิจัยกฤษฎิ์ รัตนเจริญ (2553) กล่าวว่า ความเข้มแข็งของกลุ่มสตรีหลักสอง เกิดจากการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุวางแผนทางแก้ไขปัญหา และกำหนดกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับทุนทางสังคม การบริหารจัดการกลุ่มมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย หมีนดวง (2550) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ให้มีการพัฒนาการปฏิบัติงานนั้นคือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานจริง และสร้างเสริมการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาโดย

การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนามาวิเคราะห์จัดทำแผนงานโครงการ การถ่ายทอดแนวความคิดการพัฒนาชุมชน การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยวิธีการฝึกอบรม และปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จึงจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดเพชรบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มสตรีเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชน การพึ่งตนเองของชุมชน และการจัดการตนเองของชุมชน โดยกลุ่มสตรีส่งเสริมให้คนในชุมชนแสวงหาความรู้ข่าวสารอยู่เสมอ ให้คนในชุมชนร่วมสืบทอดประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกิดจากความรู้ที่มาจากประสบการณ์ของตนเอง ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน มีความโอภาsar ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต สอดคล้องกับแนวความคิดการจัดการความรู้ (Ikujiro Nonaka, 1994 :14 - 37) กล่าวว่า ความรู้มี 2 ประเภท คือ ความรู้ที่ปรากฏและมองเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถจัดทำออกมาในรูปแบบของเอกสาร คู่มือ หรือสื่อต่างๆ และสามารถถ่ายทอดหรือรวบรวมได้ง่าย เช่น เอกสาร หนังสือ วิดีโอ เทป ฐานข้อมูล เรียกว่ารูปแบบรูปธรรม และความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง เป็นความรู้ที่ถูกฝังลึกและซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคล โดยเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้หรือพรสวรรค์ (talent) การถ่ายทอดหรือสื่อสารในรูปแบบของตัวเลขหรือตัวอักษรอาจทำได้ยาก การสร้างสามารถทำได้โดยการฝึกฝนหรือการกระทำ สอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท พวงงาม (2553:255-257) กล่าวว่า ชุมชนเข้มแข็งต้องเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community Learning) คือสมาชิกช่วยกันเรียนรู้ หรือเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา รู้ข่าวสารในด้านต่างๆทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งอยู่นอกชุมชนและความรู้เกี่ยวกับชุมชนที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติหรือประสบการณ์ที่ได้รับร่วมกัน ความรู้เกิดขึ้นจึงเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดร่วมกันเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของชุมชน ดังนั้น การเป็นชุมชนเรียนรู้ทำให้สมาชิกมีการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานพัฒนาชุมชนร่วมกัน เพราะผลจากการเรียนรู้จะนำไปสู่การคิดวิธีการที่จะร่วมกันพัฒนาชุมชนของตน ต้องเป็นชุมชนพึ่งตนเองได้ (Self-Help Management) คือ สมาชิกและองค์กรต่างๆในชุมชน มีความเข้มแข็งพอที่จะช่วยเหลือหรือพึ่งตนเองได้ ทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรมทั้งในยามปกติและประสบกับภาวะวิกฤตต่างๆ อันเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนที่พึงประสงค์ และต้องมีการจัดการชุมชนที่ดี (Community Management) คือสมาชิกของชุมชนมีความสามารถในการจัดการตนเองและชุมชนได้วางแผน จัดกระบวนการดำเนินงานและประเมินผลการพัฒนาชุมชนของตนเองได้ ทำให้องค์กรชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์สกุล บุญมา (2552) การสร้างความเข้มแข็งโดยชุมชนมีส่วนร่วม เกิดจากปัจจัยภายในชุมชนเองได้แก่ การมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ การมีองค์กรในชุมชนทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม ในกระบวนการของแต่ละกิจกรรมกลุ่ม ระบบความสัมพันธ์แบบครอบครัวเครือญาติ มีระบบความสัมพันธ์แบบครอบครัวและเครือญาติ ทำให้ทุกคนในชุมชน มีความรักและความเกรงใจต่อกัน มีการร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆด้วยความเต็มใจ ชุมชนมีปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความเชื่อประเพณีร่วมกัน ส่งผลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนร่วมกัน รู้สึกถึงการแบ่งปันทรัพยากร มีความตระหนักในคุณค่า โดยลักษณะของการมีส่วนร่วมได้แก่ การรวมกลุ่มของชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดระเบียบทางสังคม ชุมชนมีการเรียนรู้ การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน และการสร้างเครือข่าย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพัฒนาชุมชนกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ($r=0.686$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ($r=0.830$) รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุง

แก้ไข ($r=0.754$) อันดับที่ 3 ด้านการควบคุมหรือตรวจสอบ ($r=0.750$) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อันดับที่ 4 คือ ด้านการวางแผนงาน ($r=0.690$) อันดับที่ 5 คือ ด้านการจัดองค์การ ($r=0.540$) ทั้งนี้การบริหารการพัฒนาของกลุ่มสตรีต้องใช้เวลาปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และแผนงานที่วางไว้ มีการประสานงานร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี จันทะศรี (2551) พัฒนาการกลุ่มผู้นำสตรี หรือคณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอเมืองโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พัฒนาการมาจากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี พ.ศ. 2538 ปัจจุบันมีคณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอโนนสังในปัจจุบัน จำนวน 30 คน เป็นสถานภาพของกลุ่มสตรีพบว่าเป็นตำแหน่งที่เป็นทางการได้รับการแต่งตั้งจากจังหวัดหนองบัวลำภู ให้เป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีในระดับอำเภอประจำอำเภอโนนสัง ซึ่งจะประกอบไปด้วยบทบาทด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ มีส่วนส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และการก่อให้เกิดรายได้หลักและรายได้เสริมต่อคนในชุมชน ทำให้คุณภาพชีวิต ดีขึ้น ด้านสังคม มีการรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง โดยมีสมาชิกทั้งหมดในองค์กร 230 คน ด้านวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มผู้นำสตรีอำเภอโนนสัง มีส่วนส่งเสริมทานุบำรุงวัฒนธรรมทุกด้าน โดยเฉพาะวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น และยังมีวัฒนธรรมองค์กรของตนเองอย่างเด่นชัด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดควมมีนโยบายในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารของกลุ่มสตรี โดยส่งเสริมให้กลุ่มสตรีจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานจากผลงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป
2. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดควมมีนโยบายในการจัดการประชุมกลุ่มสตรีเพื่อปรับปรุงการทำงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ
3. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดควมมีนโยบายให้กลุ่มสตรีส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนในการติดตามการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. กลุ่มสตรีควรจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานจากผลงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. กลุ่มสตรีควรเข้าร่วมประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองในการทำงาน
3. กลุ่มสตรีควรส่งเสริมให้คนในชุมชนออกมามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อรับรู้ความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องความเสมอภาคและความเป็นธรรมของสตรีในสังคมไทยปัจจุบัน เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการทำงานของสตรีต่อไป
2. ควรมีการวิจัยพัฒนานโยบายและกลไกส่งเสริมความเป็นธรรมของสตรีในสังคม เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการพัฒนาชุมชน.(2550).การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต.กรุงเทพฯ.
กฤษณี รัตนเจริญ.(2553).การสร้างเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มสตรีหลักสอง ตำบลหลักสอง อำเภอบ้านแพ้ว
จังหวัดสมุทรสาคร.วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
เอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โกวิทย์ พวงงาม.(2553). การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น.(พิมพ์ครั้งที่ 1).กรุงเทพฯ: บริษัทพิช
การพิมพ์ จำกัด.
- ทัศนีย์ ลักษณะากินชัย. (2548). การบริหารสังคมกับโครงสร้างสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ ก๊อปปี้.
พรรณี จันทะศรี.(2551).บทบาทกลุ่มผู้นำสตรีอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรม.ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พิชัย หมั่นดวง.(2550).การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
พัฒนาสตรีหมู่บ้าน (ภพสม.) : ศึกษากรณีคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (ภพสม.) ตำบลอุทัย
สวรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- ศักดิ์สกุล บุญมา .(2552). การเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเกาะพิทักษ์ ตำบลบางน้ำจืด
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร.วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา. (2551). เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ :บริษัทอมรินทร์ พริ้นท์
แอนด์พับลิชชิง.
- สุทธิ ชัดติยะและวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2553). แบบแผนการวิจัยและสถิติ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดเปเปอร์เฮาส์.
- สุพรรณิ สุขสมกิจ .(2546).การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในจังหวัด
นครปฐม.ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏนครปฐม
- สิน พันธุ์พินิจ. (2549). เทคนิคการวิจัยสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์ จำกัด.
- หาญศึก ทรงสวัสดิ์.(2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอชนแดน
จังหวัดเพชรบูรณ์ เพชรบูรณ์ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อุทัย ดุลยเกษมและอรศรี งามวิทยาพงศ์. (2540). ระบบการศึกษากับชุมชน:กรอบความคิดและข้อเสนอเพื่อ
การศึกษาวิจัย. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Deming, W.E. (1986). Out of the Crisis. Cambridge, Mass : Massachusetts Institute of
Technology.
- Fayol, Henri. (1923). Industrial and General Administration . New Jersey : Clifton.
- Nonaka, Ikujiro, .(1994). A Dynamic Theory of Organizational Knowledge Creation.
Organization Science.
- Gulick, H. Luther and Urwick, F. Lyndall. (1937). Papers on The Science of Administration :
Notes on the theory of Organization. New York : Sentry